

Fra: Poul Holm [<mailto:pho@hist.sdu.dk>]
Sendt: 14. december 2003 12:53
Til: Jesper Schaumburg-Müller
Cc: Kladakis, Grete M.
Emne: VS: Ministerens møde med Bertel Haarder i morgen

Her er min mail fra 25/3 2002 foranlediget af at Sander skulle have møde med Haarder om Bent Jensens forslag.

mvh
Poul

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Poul Holm [<mailto:pho@hist.sdu.dk>]
Sendt: 25. marts 2002 23:46
Til: 'Kladakis, Grete M.'; Rosenbeck, Bente; Olwig, Karen Fog
Cc: Hansen, Jacob Kristoffer
Emne: SV: Ministerens møde med Bertel Haarder i morgen

Jeg forstår Bent Jensens forslag således at der er tale om at afsætte en særlig øremærket sum på finansloven til formålet, og ikke blot som på sædvanlig vis tale om et projekt som søger forskningsrådsmidler i lige konkurrence med andre.

Jeg forstår referatet af Bent Jensens forslag således at der er tale om to, ikke nødvendigvis sammenhørende forslag. På den ene side en historisk undersøgelse af kommunismens forbrydelser, på den anden side en historisk undersøgelse af den skjulte krig i Danmark under Den kolde krig.

Jeg vil mene at det første emne er et globalt projekt i den forstand at specielt debatten i Frankrig om den sorte bog har drejet sig om omfanget af forbrydelser begået i kommunismens navn, bl. a. folkemord såvel i Rusland som i Kina og andre lande. Bent Jensen har tidligere kritiseret at denne debat ikke har haft noget stort gennemslag i Danmark. Denne type forskning kræver en betydelig ekspertise, og DUPI og Holocaustcenteret har de sproglige og kildekundskabsmæssige forudsætninger for at påtage sig egentlige specialstudier. Det må være forskningsledelsen for det nye center som må træffe afgørelse om denne type forskning skal igangsættes.

Den anden, mere afgrænsede opgave om agent- og anden påvirkningsmæssig virksomhed i Danmark har en rent historisk og en juridisk side. Juraen er at den politimæssige efterforskning netop er lukket pga forældelse. Bent Jensen har slået til lyd i dagspressen for at så må den rent historiske efterforskning tage over. Her er der imidlertid nogle problemer som må afklares hvis politikerne vælger at sætte midler af til opgaven. Det ene problem er skyldsspørgsmålet. Skal en sådan undersøgelse dreje sig om at fastslå i hvilket omfang og hvem der gjorde sig skyldig i strafbare handlinger (hvis ellers forældelsesprincippet ikke gjaldt)? I så fald er der tale om en rettergang ved historisk proxy, og vel at mærke ikke på den normale tidsmæssige afstand af begivenhederne, men inden for en 10-30 årig horisont. Jeg vil mene at der er både juridiske og etiske problemer ved at åbne for en sådan virtuel domstol. I hvert fald bør historikerne ikke stå for undersøgelsen alene, men bør underlægges en juridisk ekspertise. Det er vigtigt at bemærke selve finansieringsformen for undersøgelsen kan gøre en forskel: hvis pengene gives efter fri konkurrence gennem forskningsrådet, vil problemet med en domstolslignende historisk forskning være mindre, mens problemet vil være akut hvis pengene tildeles en håndplukket forskergruppe som et kommissionslignende opdrag.

Det andet problem er at det kvalificerede historiske fagmiljø i Danmark er meget lille når der forudsættes kendskab til russiske arkiver - og ikke meget større hvis der også er tale om polske og østtyske arkiver. Ydermere er de fleste eksperter på området i en vis forstand parthavere i sagen da de enten har været kendt som aktive eller sympatiserende kommunister eller (som i Bent Jensens tilfæl-